SVOBODA **СВОБОДА**
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

No. 158. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 19, 1987 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го СЕРПНЯ 1987 РІК XCIV. Ч. 158.

...лася підготова до Дня УНС Філядельфійської Округи

Група танцюристів ансамблю „Черемош".

Філядельфія. — Управа Філядельфійської Округи УНС, яку очолює головний контролер Степан Гавриш, інформує, що приготування до запланованого на неділю, 23-го серпня ц.р., традиційного ДНЯ УНС посту пово завершується. Ця імпреза відбудеться на посілості УСО „Тризуб" в Горшамі, Па., при дорогах Ловер стейт і Кавнті Лейн.

Святочний комітет подбав про багату різноманітну програму, а кульмінаційною точкою цього свята буде посвячення павільйону, збудованого коштом УНСоюзу. Посвячення відбудеться о годині 2-ій по полудні. Його доконають о. митрат д-р Іван Біланич, парох української католицької церкви Христа Царя, і о. митрат Михайло Борисенко парох української автокефальної православної церкви св. Покрови у Філядельфії. По акті посвячення члени Екзекутивного Комітету УНС офіційно передадуть павільйон до вжитку членам Управи „Тризуба".

Атракцією Дня УНС буде виступ українського танцювального ансамблю „Черемош" з Філядельфії, який в оригінальних строях строях під звуки власної оркестри виконає гуцульські танці. Хореографом ансамблю є Дмитро Сороханюк, а координатором Михайло Луців, який є і секретарем 339-го Відділу УНСоюзу. Теж буде забава, а до танців гратиме популярна оркестра „Карпати" під керівництвом Романа Бродієвича.

Слід згадати, що під час свята члени Екзекутиви відзначать плякетами заслужених союзових діячів із Філядельфійської Округи. Будуть цінні виграші та інші несподіванки для гостей. Також весь час діятиме кухня з українськими стравами, а для спрагнених будуть гарячі й холодні напитки.

До участи в Союзовому Дні Управа Окружного Комітету запросила в першу чергу всіх членів Екзекутивного Комітету УНС, редакторів союзових видань, голів Округ із Пенсильванії, Ню Джерзі, Ню Йорку, Нової Англії й Мериленду. Також запрошено відділових секретарів, урядовців згаданих округ, а при помочі чотирьох українських радіостанцій запрошено українське громадянство Філядельфії та сусідніх місцевостей. Союзовий День відбудеться без огляду на погоду.

Посадник Порт Джервіс жертвує на Гарвардський Проєкт

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Не вистачило б в газеті місця на вирахування усіх стодолярових датків на Гарвардський Проєкт Тисячоліття Хрищення Руси-України, але цей один вийняток варто зробити для ознайомлення української громади з ще одним жертводавцем; ним є посадник міста Порт Джервіс в стейті Ню Йорк, Е. Артур Ґресй. Петро Мельник, голова відділу Комітету Тисячоліття у Ґлен Спей, Н. Й., отримав від мейора Ґрея цей даток разом із гарним змістовним листом, сенс якого стосується всієї української громади.

Мейор Ґрей відзначує наявність в околиці його міста визначних українців-американців і бажає їм усім Господнього благословення з нагоди святкування їхньої тисячолітньої духової і культурної спадщини й існування як християнська нація.

Дальше А. Ґрей зазначує, що він включається у старання відзискати і зберегти українські культурні і духові надбання для наступних поколінь. За словами нюйоркського губернатора Маріо Квомо, він стверджує, що Америка не буде перетоплюючим казаном, але мозаїкою прекрасних частинок поодиноких культур, серед яких кожна людина буде собою і буде працювати разом з другими для спільного добра.

Ми, так як і ви, пише мейор Ґрей, горді за наше національне походження. Ви дали нагоду вашим сусідам можливість брати участь у річному фестивалі у Ґлен Спей, а тепер ми включаємось і закликаємо решту світу включитися у святкування Християнства Руси- України, яке зберігається тепер разом із святкуванням 200-ліття американської Конституції. Виявляючи свій релігійний характер, мейор Ґрей впевнений, що „Господь Бог буде з нами аж до тисячоліття цього великого документу".

Жертвенність мейора Ґрея не слід оцінювати круглою сумою, але його прихильністю, щирістю і розумінням історичної події і українських національних аспірацій.

Парафія в Чикаґо починає шестиденний фестиваль

Чикаґо. — Починаючи в середу, 26-го серпня, до понеділка, 31-го серпня ц.р. тут відбуватиметься шестиденний карнавал, який кожного року влаштовує українська католицька церква св. Йосафата, на просторій парафіяльній посілості. Ця пізня літня подія заповідається на цікаву шестиденну атракцію для родинної розваги.

Фестивакь буде виповнений різнородними родами розваги для дітвори і дорослих. Кожного вечора можна буде захоплюватись музикою відомих оркестр.

Відкриття, під назвою „Ніч осіннього місяця", включатиме „Ліл Ричардс" оркестру польок. У неділю, 30-го серпня ц.р., є Український День як також і 31-ліття парафії, що відмітять родинним обідом в парафіяльній залі о год. 12 вполудне.

У понеділок, 31-го серпня на закінчення фестивалю відбудеться розіграш на авто.

Вступ на фестиваль вільний, а паркувальна площа для авт є простора.

ВІДБУЛАСЯ СЕСІЯ НАУКОВОЇ РАДИ СКВУ

Кент, Огайо. (П.С. Н. Рада). — У рамках українознавчої конференції в Іллінойському університеті у неділю, 28-го червня ц.р., відбулася окрема сесія Наукової Ради при СКВУ присвячена окремим питанням українського наукового життя на Заході і в Україні.

Проф. Любомир Винар, голова Наукової Ради, виголосив основну доповідь п. н. „Актуальні завдання українських наукових установ і науковців та діяльність Наукової Ради при СКВУ". Доповідач коротко зупинився на теперішній ситуації в Україні, де провадиться затяжна боротьба за збереження української мови і національної культури. Наразі українські совєтські письменники, мовознавці і літературознавці ведуть перед в цій боротьбі. Натомість не бачимо наразі позитивних виступів українських істориків, Академії Наук УССР і інших українських совєтських установ, зокрема урядових чинників. Доповідач уважає, що для зроблення певних висновків про теперішню ситуацію „ґласности" в Україні і її впливу на наукове життя, треба вичекати і тоді можна буде зробити об'єктивну аналізу цього явища.

На Заході українські науковці зуміли спопуляризувати українську наукову тематику на американських, канадських і европейських з'їздах, — це є тривалим успіхом їхньої праці. Також діяльність українознавчих центрів при канадських і американських університетах заслуговує на окрему увагу. Не можна також забути, що існує Український Вільний Університет, який заслуговує на повну моральну і матеріяльну підтримку української громадськости. Це також відноситься до діяльности українських наукових установ в Европі, Канаді, Америці й Австралії. Зокрема треба вирізнити видання Енциклопедії Українознавства в українській і англійській мовах. Наукова Рада СКВУ старається допомогти в діяльности наукових установ і в міру можливого координувати наукову працю в діяспорі. Наукова Рада не повстала на те, щоб „наказувати" окремим установам, лиш, щоб координувати розпорошені і нечисленні наукові сили і спільно обговорювати і спільно вирішувати важливі питання українського наукового життя в діяспорі.

Рівночасно, крім позитивів проф. Винар вказав на деякі поважні недоліки наукової діяльности, а також ствердив кризовий стан в деяких дослідних ділянках. Як приклад, він згадав дослідження ранньої і середньовічної історії України — тут існує кризовий стан, немає допливу нових наукових українських сил. Також він вказав на брак українських мовних редакторів — і тут існує поважна криза. Студенти, які закінчують студії славістики і україністики на американських і канадських університетах, доволі часто незадовільно знають українську мову і не можуть нею свобідно писати. Якщо ця справа не буде позитивно розв'язана — у відносно короткому часі будемо свідками глибокої „мовознавчої кризи", яка неґативно відіб'ється на українському шкільництві і україномовних наукових виданнях. Чомусь в цій справі не чути голосів видатних українських мовознавців, українських письменників і літературознавців.

Доповідач також звернув увагу на потребу видання джерел до історіїє України, а також потрібно опрацювати окремі монографічні дослідження присвячені усім періодам історії України, починаючи від раннього до XX століття включно. Також вже треба запізнати англомовного науковця з фундаментальною „Історією України-Руси" М. Грушевського в англ. перекладі. Також інші фундаментальні наукові праці заслуговують на переклад. Видання полемічної літератури з XVII століття українських православних і католицьких діячів, не заповнить цієї прогалини. Ідеться про фундаментальні оригінальні

(Закінчення на стор. 3)

Нагороджені стипендіями

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Гордимося студентами, які студіюючи в загально американських середовищах, здобувають стипендії для закінчення своїх докторських студій в українознавчих спеціялізаціях у Гарвардському університеті. Це має не тільки фінансове значення (кошти студій дуже високі), але це і є теж признання, що вони досягли досконалий академічний рівень.

Цієї весни два українські студенти Гарвардського університету здобули такі стипендії.

В квітні ц.р. Американська рада товариств учених проголосила, що Роман Коропецький є нагороджений стипендією в сумі 12,000 дол. для закінчення його докторської дисертації. Р. Коропецький є студентом у слов'янському відділі Гарвардського університету та вивчає літератури України і Польщі.

Другий український студент, Віктор Остапчук, здобув стипендії від двох установ, Американської ради товариств учених і Дослідчої ради суспільних наук, у висоті 15,000 дол. В. Остапчук закінчує свою докторську дисертацію про відносини козаків з Туреччиною. Впродовж своїх студій він засвоїв турецьку мову. В. Остапчук перебував у Туреччині і Польщі, де досліджував турецькі й інші архівні матеріяли.

Оба молоді українські вчені вже публікувались на теми своїх досліджень, в наукових журналах між тим і в міжнародному науковому журналі „Гарвардські Українські Студії". Одна з недавніх статтей Р. Коропецького, п.н. „Києво-Могилянська Колеґія і польсько-англійські літературні зв'язки: переклад на польську мову Генрі Монтаґю „Manchester al Mondo" появилась у спеціяльному випуску цього журнала, присвяченому 350-літтю заснования Києво-Могилянської Академії (Том VIII, ч. 1/2). В цій статті він подає інформації про правдоподібно перший в історії переклад з англійської мови на польську, що був виконаний в Києво-Могилянській Академії.

В останньому числі „ГУС" (Том VIII, ч. 3/4) В. Остапчук опублікував, разом із своїм співробітником з Принстонського університету А. Рідлмаєром, оригінальний турецький текст листа гетьмана Богдана Хмельницького, що був написаний в Чигирині у січні 1653 року, адресований до турецького султана Магмета IV. Текст, над яким працював В. Остапчук, знаходиться в Стамбулі і є єдиний досі відомий перепис листа гетьмана на турецьку мову. В. Остапчук описує різні аспекти цього рідкісного документу, наприклад, де був виконаний переклад на турецьку мову, чому збережено листа в султанському архіві, відношення гетьмана України до внутрішньої політики тодішньої Туреччини. Під кінець своєї статті В. Остапчук подає фоторепродукцію турецького оригіналу та повний переклад англійською мовою.

Ю. Воронцов — новий тип совєтського дипломата

Москва. — Филлип Тавбман, кореспондент щоденника „Ню Йорк Таймс" в Совєтському Союзі, інформуючи у числі газети з 5-го серпня ц. р., про дипломатичні, частинно засекречені переговори совєтських представників з урядовими особами Ірану, зупинився окремо над особою Юлія М. Воронцова, совєтського дипломата нового хову, першого заступника міністра закордонних справ СССР, який, на його думку, є речником нового стилю закордонної політики Москви.

Ю. Воронцова, — пише П. Тавбман, — можна побачити дослівно всюди, де треба полагодити скомплікований дипломатичну справу: в Женеві, де ведуться переговори про зменшення нуклеарної стратегічної зброї і відтягнення атомових ракет з Европи; в Ірані, важливо стратегічной країні, де схрещуються інтереси обидвох надпотуг — З'єднаних Стейтів Америки і Совєтського Союзу; у Сирії й Іраку, державах, які є найбільшими відборцями совєтської зброї за тверду валюту, або такій же вартісний сирівець, оливну ропу, яку можна продати, або забезпечувати нею своїх сателітів; в інших країнах Европи і Близького Сходу, де вірішують важливі справи міжнародної політики.

Він належить до вужчого кола дорадників Міхаїла Ґорбачова і спільно з Алєксандром Н. Яковлевим, Анатолієм Ф. Добриніним, Ґеорґієм, А. Арбатовим, Алєксандром М. Безсмертних і частинно колишнім міністром закордонних справ на протязі понад 50 років Андреєм Ґромиком вирішує найважливіші справи політичної стратегії комуно-московської імперії.

Формально за закордонну політику відповідає міністер Едуард А. Шеварднадзе, колишній головний кагебіст і перший секретар Грузії, але з огляду на його недостатній досвід у закордонній політиці важливіші справи вирішує згадана шістка спільно з М. Ґорбачовим, доказом чого є пожвавлена активність Ю. Воронцова у Вашінґтоні, для поліпшення совєтсько-американських відносин і збільшення торговельної виміни, на Близькому Сході, зокрема в Ірані й Іраку (країни Перської затоки), в Европі, в Женеві для приспішення справи підписання нового договору про зменшення ракетної коштової зброї, без редукції якої СССР не може двигнутися вперед на відтинку економіки.

Згідно з інформаціями західніх дипломатів, Ю. Воронцов не признається чи його рід тягнеться до відомої аристократичної родини Воронцових, з якої вийшло чимало керівних осіб у ХУІІІ і XIX століттях, включно з амбасадорами до Відня і Лондону. Будучи на дипломативній службі у Вашінґтоні в 1966-77 роках він отримав західню огляду і опанував західні мови, але все був небезпечним, хитрим і підступним типом і цими „вальорами" він користується й сьогодні у зустрічах із західніми дипломатами, тому він є подвійно небезпечним, але корисним для Москви дипломатом, — кажуть політичні спостерігачі.

Помер Рудольф Гесс

Берлін. — У понеділок, 17-го серпня, у британському військовому шпиталі в Західньому Берліні на 93-му році життя помер Рудольф Гесс, який займав до 1941 року друге після Гітлера місце у фашистській партійній верхівці.

За рішенням нюрнберзького міжнародного трибуналу Гесс був засуджений на довічне тюремне ув'язнення, яке він відбував у берлінській тюрмі Шпандау. В'язня на зміну охороняли військовослужбовці чотирьох союзних держав — ЗСА, СССР, Франції і Великобританії.

Здоров'я Р. Гесса давно викликало побоювання в'язничних лікарів. В'язень був практично сліпий, хворів на діябет і сенильність. Довгий час він перебував у стані депресії. У 1977 році він зробив спробу самовбивства, перерізавши собі жили тупим кухонним ножем.

У 1941 році, коли Великобританія практично сама воювала проти нацистської Німеччини, Гесс, управляючи винищувачем „Люфтваффе", перелетів до Шотляндії. Цей вчинок і досі не можна нічим пояснити. Тут він вискочив з парашутом і був затриманий місцевими фармерами, які передали його в руки військової поліції.

Деякий час Гесса тримали в Тавері, а потім до кінця війни — в засекреченій військовій в'язниці. В'язня було заборонено фотографувати, а доступ до нього був обмежений.

Уже після суду над нацистом висловлювалися здогади, що у в'язниці Шпандау замість Гесса перебуває цілком інша людина. Р. Гесс ще в роки Першої світової війни був поранений і мав наскрізну кульову рану, однак неодноразові медичні огляди в'язня не знаходили в нього найменшого пошкодження шкіри.

Р. Гесс народився 26-го квітня 1894 року в єгипетському місті Александрія в родині німецького комерсанта. У 14-літньому віці його відіслали до Німеччини для продовження навчання.

У Першу світову війну Гесс вступив добровольцем спочатку в райхсвер, а потім у військово-повітряні сили. Після війни Гесс вчився у Мюнхенському університеті. Тут він познайомився з Адольфом Гітлером і став одним із основників нацистської партії. Після невдалого путчу 1923 року Гесс і Гітлер попали до в'язниці. Саме Гесс записував у в'язничній камері книгу „Майн кампф", яку диктував йому Гітлер і яка стала „біблією нацизму".

Від 1925 року Гесс був особистим секретарем Гітлера. В 1933 році після приходу нацистів до влади Гесс дістав міністерську течку і став заступником Гітлера в партійних справах.

Речник британської місії в Західньому Берліні Андерсон Пирдон заявив, що тіло Гесса буде спалено в найближчі дні. Приміщення тюрми буде зруйноване.

Утримання Гесса у в'язниці коштувало союзників біля мільйона долярів річно.

У СВІТІ

ПЕРШИЙ СПІЛЬНИЙ експеримент в рамках нової програми американсько-совєтського співробітництва в космосі, розрахований на п'ять років, відбудеться в кінці вересня. Угода про співробітництво була підписана в квітні цього року під час візити державного секретаря Джорджа Шулца в Москву. Вчені називають цей експеримент „космічним зоопарком". На покладі совєтського сателіта полетять у космос дві мавпи, 10 щурів, жаби, риби і одноклітинні організми. Під час 10-денного полету сателітів вчені будуть вивчати поведінку тварин в умовах невагомости. Крім ЗСА в експерименті будуть брати участь західньоевропейські і східньоевропейські країни. „Цей експеримент стане початком широкого співробітництва між нашими країнами в багатьох ділянках науки, зв'язаних з космосом", — сказав речник НАСА Самуел Келлер. Однак американські вчені не зможуть бути на місці приземлення сателіта. Вони будуть чекати на своїх тварин у Москві.

НЕ МЕНШ ЯК 15 ОСІБ загинуло і понад 70,000 залишилися без даху над головою після того, як над Філіппінами пронісся тайфун Бетті. Як свідчать метеорологи, Бетті є найсильнішим тайфуном за останні шість років з тих, які навістили Філіппіни. Вважають, що кілька десятків осіб втопилися, але покищо їх рахують пропавшими без вісти. Тайфун знищив сотні акрів рижових полів і тютюнових плянтацій. Філіппінський Червоний хрест повідомив, що з тих, які загинули, більшість стали жертвою вирваних з корінням кокосових пальм, які зносили все на своєму шляху, будучи підхоплені вітром.

КАТОЛИЦЬКА ЮҐОСЛАВСЬКА газета „Ґлас Консіла" повідомила, що лавреатка премії Нобеля монахиня мати Тереза дістала совєтську візу і прибуде незабаром до Москви з наміром відкрити в Совєтському Союзі місію від Понтифікальної конґреґації — харитативної організації католицьких монахинь, яку вона заснувала в 1950 році. Недавно мати Тереза відкрила подібні місії на Кубі і в Нікараґуа.

ДЕПУТАТ ГОЛЛЯНДСЬКОГО парляменту Тон Струїк ван Бемеллен вніс законопроєкт, який має на меті припинити експорт в країни комуністичного бльоку модерного технологічного обладнання, яке може бути використане у військових цілях. Новий законопроєкт пропонує більш строгі санкції проти тих компаній, які порушують заборону на експорт стратегічного обладнання. Кірм того, країнам членам НАТО запропоновано бойкотувати протягом двох років товари компаній, які порушують заборону. Одночасно з цим законопроєкт передбачає зменшення списка товарів, заборонених на експорт. Законопроєкт буде розглянутий в Осльо на осінній сесії асамблеї країн НАТО.

КАНАДСЬКИЙ УРЯД скликав надзвичайне засідання парляменту для обговорення заходів, спрямованих, на зміну правил прийняття втікачів. До цього часу Канада вважалася однією з найбільш відкритих країн, але останнім часом жителі країни все частіше протестують проти напливу втікачів з Індії, Туреччини, Сальвадору, Бразилії, Ґватемалі, Чіле та інших країн. Особливе незадоволення населення викликав інцидент, що стався місяць тому: 173 сікхи і одна туркеня тайно висадилися на канадському березі в Новій Скотій і оголосили себе втікачами. Представники уряду повідомили, що за новими правилами, запропонованими на розгляд парляменту, Канада буде надавати політичний притулок і статус втікачів 800 особам в місяць, в той час, як ця цифра доходить тепер до 2,000.

В АМЕРИЦІ

ДЕПАРТАМЕНТ ТРАНСПОРТАЦІЇ поширює і посилює свою перевірку існуючих практик часових розкладів летунських компаній на летовищах Нюарку і ЛяҐвардії, заявила у Вашінґтоні секретар транспортації Елізабет Дол. Вона теж сказала, що її департамент буде перевіряти й інші летовища у Сан Франсіско і Денвері, щоб встановити чи саме розклади не є причиною всіх затримок на летовищах Америки.

У ВАШІНҐТОНІ ФЕДЕРАЛЬНА комісія торгівлі повідомила, що офіційні чинники декількох поштово-замовних фірм, погодилися заплатити 600,000 дол. громадського покарання, щоб полагодити оскарження, що їх фірми зловживали оголошення про продажу своїх продуктів. Ці оскарження включали і брак повідомлення покупців про права обміну, брак достави замовлених речей і непоінформованість про право відмови купна.

ФІРМА ФЕДЕРАЛ ЕКСПРЕСС, що займається доставою пакунків протягом ночі, плянує 50 відсоткове поширення своїх приміщень на Нюаркському летовищі, заявили речники Порт Авторіті оф Ню Йорк і Ню Джерзі. Ця дія, дасть можливість Федерал Експресс значно збільшити число своїх літаків на Нюаркському летовищі як також і кількість пакунків та їх доставу.

У СВОЄМУ РІЧНОМУ ЗВІТІ Пентаґон повідомляє, що в перших дев'ятьох місяцях цього податкового року, який закінчився в червні, військові з'єднання Америки перейшли заплянову квоту в наборі рекрутів. Зі загального числа 218,100 рекрутів-чоловіків і жінок 202,800 це зовсім нові рекрути, а 15,300 це ті, що повернулися до військової служби.

У НЕДІЛЮ, 16-ГО СЕРПНЯ ц.р., о год. 8:46 в Дітройті при злеті розбився літак лінії „Нортвест Ейрлайнс" з 153 пасажирами на покладі. Побоюються, що всі пасажири, які були на покладі літака загинули, включно з п'ятьма особами в авті на міжстейтовій дорозі 94 над якою літак загорівшись впав. Цей джетовий літак віз 146 пасажирів та сім членів залоги до Фініксу Аріз., і при злеті з Дітройтського метрополітального летовища загорівся й впав. Що спричинило цю смертельну катастрофу всіх пасажирів і обслуги ще не відомо, заявив речник лінії Роберт Ґіббонс, однак експерти Федерального Управління авіяції взялися негайно до праці, щоб встановитив причину цієї катастрофи.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА Реґена посилює свої намагання, щоб впродовж наступних двох тижнів перевірити, продискутувати та вплинути на запропонований плян замирення в Центральній Америці. З понеділка, 17-го серпня ц.р., у Вашінґтоні американські дипломати із п'ятьох заторкнених країн почнуть в подробицях розглядати запропонований плян з урядовими чинниками, а опісля в середу, 19-го серпня ц.р., зустрінуться з дипломатами Ґватемалі, Нікараґуа, Гондурасу, Ель Сальвадору і Коста Ріки та передацуть свої опінії для передачі урядам Центральної Америки.

ВСУПЕРЕЧ ДОТЕПЕРІШНІМ здогадам, що кожний відповідно кваліфікований американець може стати астронавтом, факти вказують на зовсім протилежну дійсність. Згідно з даними республіканського конґресмена з Ню Мехіко, Мануеля Лужане, які йому подала НАСА, виявляється, що ніхто крім військовиків та людей пов'язаних з повищою аґенцією не має можливості туди дістатися. Як один з республіканців, що є в НАСА конґресмен Лужан вніс пропозицію, щоб змінити це явище.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ще 17 місяців у Білому Домі

Промовляючи до народу через радіо-телевізійні станції 12-го серпня ц.р., президент Роналд Реґен заявив, що за цих останніх 17 місяців, у яких він ще урядуватиме його кабінет „не обросте павутинням". Він не вдався у подробиці, чим, якою працею, він виповнить цих останніх 17 місяців свого перебування на найвищому пості американської країни. Але в останньому недільному „Ню Йорк Таймсі" з 16-го серпня ц.р. добре схоплено п'ять найважливіших внутрішньо-американських і міжнародних проблем, які ждуть своєї розв'язки та становитимуть найбільше праці і найбільшу журбу Президента.

Є дві найактуальніші проблеми внутрішнього американського порядку: започаткування процесу зрівноваження державного бюджету, який виявляє дефіцит астрономічної висоти, і затвердження Сенатом президентського кандидата на члена Верховного Суду Роберта Борка. В обох цих справах Реґен має великі труднощі у Конґресі, в якому обидві палати мають тепер демократичну, ворожу Президентові, більшість. Фінансові Комісії в обох палатах Конґресу відкинули прелемінар бюджету, представлений Президентом і зголосили свій, остаточно ще не узгіднений проєкт, на який Президент не погоджується, бо він порушує два принципи, що він їх ввесь час свого урядування послідовно тримається: не підвищувати податків і не зменшувати видатків на оборону. Якщо Конґрес таки прийняв би власний проєкт нового бюджету, то Президент уже заповів, що зголосить проти нього вето.

Існує можливість, що не тільки у Палаті Репрезентантів, але й у Сенаті знайдеться більшість двох третіх голосів, які скасують те президентське вето. Але водночас існує поважний шанс, що Конґрес не піде в цій справі на війну з Роналдом Реґеном, щоб не дати Республіканській партії арґумент у президентських виборах у наступному році, що Демократична партія є партією марнотравних видатковців. Однак наполягання президента Реґена, щоб Конґрес започаткував процедуру схвалення нового Додатку до конституції, що не вільно щорічно видаткувати більше, як сума прибутків, не має ніяких шансів на успіх. Так само голова Комісії судівництва Сенату Пітер Родіно вороже ставиться до кандидатури Роберта Борка до Верховного Суду.

Поруч із названими двома найактуальнішими справами внутрішнього порядку, існують три проблеми міжнародної ваги. На першому місці стоїть справа переговорів із СССР щодо припинення перегонів у зброєнні. Тут сам Роналд Реґен висловився оптимістично, що ще в цьому році прийде до підписання історичного договору з Михайлом Ґорбачовим, де вперше буде мова не про обмеження стратегічної зброї, а про її редукцію. Щодо скасування ракет на середню віддаль, то вже прийшло до згоди — йдуть ще пересправи щодо ракет на близьку і на далеку віддаль, та американських ракет типу Першінґа в Західній Німеччині. Коментатори звертають увагу, що хоч корисним було б договорення щодо скасування деяких родів ракет із атомовими головками, проте залишається загроза совєтської аґресії, бо СССР має величезну перевагу у суходільній армії. Тому західні альянти Америки, Великобританія, Франція і Німеччина вбачають найкращу забезпеку проти походу совєтських змоторизованих дивізій до Атлантику саме в атомовій зброї.

Ми є свідками драматичної ситуації в обширі Перської затоки. Існує все ще небезпека від плаваючих мін та можливости налету на один із кругло сорока американських військових кораблів іранських самогубних летунів, перев'язаних вибуховими матеріялами. Це був би початок війни. Нерозв'язаною є теж проблема комуністичного режиму в Нікараґуа. Президент Реґен прихилився до рішення сімох центрально-американських президентів із 7-го серпня ц.р., але існує найглибший сумнів, чи сандіністський диктатор Даніель Ортеґа, який теж підписав той документ центрально-американських президентів, погодиться на мирне запровадження демократичних реформ, особливо на скасування пресової цензури та переведення таких чистих нових виборів, щоб теперішня демократична опозиція могла взяти участь в уряді. Президент Реґен заявив, що коли б це сталося, то він далі підтримуватиме протикомуністичних борців за свободу в Нікараґуа і вимагатиме від Конґресу фінансової для них допомоги. Ще більшу суму напевне дістане від різних республіканських багатіїв та від багатих чужих держав, як Савдійська Арабія.

Ще не можна переводити балансу урядування Роналда Реґена. І в отих його останніх 17-ти місяцях можуть трапитися несподіванки, які змінять ситуацію.

На цей раз дві вельми важливі проблеми зактуалізували і висунули на чільне місце Центральну Америку. Головна з них, це очевидно заворушення у Панамі. Вона вагома цим, що через Панамський Канал, наче крізь основну цівницю, перетікає, чи пак перепливає транспортна кров американської торговельної і мілітарної фльоти із східньої і західньої морських обширів.

У Панамі вже понад два місяці проходять масові демонстрації цивільного населення із намаганням усунути із сучасного провідного посту, генерала Наярді, що по-диктаторськи поводиться у Панамі. Населення, що згуртувалося повністю в опозиції побоюється, що цей теперішній „лідер", який опер своє владування на війську, що складається із 17,000 вояків і 5,000 членів поліції, здебільшого для „особистих призначень" зі своїми прокомуністичними виявами, згодом готовий переключитися до такого самого прокомуністичного типу владування, як це вже є на Кубі або в теперішній Нікараґуа, створивши і закріпивши згодом „Прокомуністичну вісь Куба, Нікараґуа і Панама".

Із теперішнього американського розрахунку виявляється, що під сучасну пору в Панамі, так же само, як це було попередньо із Кубою, а згодом і в Нікараґуа, ЗСА намагатиметься не втручатися у своїй закордонній політиці, надмірно до всіх цих внутрішніх струсів і перемін, які проходили у її найближчому сусідстві, в Центральній

Ярослав Курдидик

ПРОКОМУНІСТИЧНА ВІСЬ КУБА, НІКАРАҐУА І ПАНАМА

Америці.

Політичні консервативні речники наголошують, не без слушности, що основну ролю відіграли в тому журналісти і коментатори, які стояли в першому авангарді тих, що їм прополокано було заздалегідь мозки різнотипними засобами лівих лібералів. Як для прикладу, настирливо писалося мовляв, те, що проходило попередньо в Кубі, або тепер у Нікараґуа, слід було б звести до висновку, що в Кубі треба неодмінно замінити фашистського типу диктатора Батісту на „основного демократичного реформатора" — Ф. Кастра. Та що в Нікараґуа проведено всенародну революцію для того, щоб розгромити „капіталістичну жорстоку диктатуру Сомози" і на її місце встановити найдемократичнішу владу, „вибрану народом для вщасливлення народу"...

Згодом, однак, виявилося, що на зміну нестерпної диктатури Батісти прийшла „Марксо-Ленінська хунта", що складалася з Фіделя Кастра, його брата Рауля та арґентинського комуністичного ватажка Че Ґевара.

Ця кастрівська хунта „реформістів" у дуже короткому часі перемінилась у передового сателіта Москви, яка розбудувала її у дійсний стратегічно загрозливий причілок проти ЗСА. Та за найбільше непередбачуване американськими політичними і військовими оборонними речниками слід уважати факт, що Куба, цей пістряк на американському континенті не лише, що своєю близькістю загрожує ЗСА, але посередньо за плянуванням комуно-московського імперіялізму, допомагає своїми наємними військовими з'єднаннями закріплювати кремлівські позиції і впливи дослівно на всіх континентах.

Як виявляється із заяв генерала Рафаеля дель Піньо, якого на Заході уважають за найвартіснішого політичного перебіжника із Куби, що тільки в самій Анґолі, починаючи від 1976 року, загинуло, пропало без вістей і було важко поранених, що їх відправлено до Куби, як „бойово-нездатних" — разом понад 10,000. А крім того ген. дель Піньо подає, що в 14-ти інших країнах, здебільшого держав у Третьому світі, на чолі із Етіопією, куди Кастро відправив біля 5,000 „політичних реформістів та інструкторів", загальні втрати кубинців перейшли число 1,500. На основі вищезгаданих втрат, що їх подає ген. дель Піньо, виходить, що втрати Куби набагато вищі від 50,000 американських вояків, які загинули у В'єтнамі, бож населення Америки є у 23 рази більше від населення Куби.

Коли ж перенестися на мент думками і проаналізувати ситуацію, що охоплює і діє в Нікараґуа, включно із загальнопропонованим мировим пляном, що його навіть доволі авторитетно підтримують деякі члени Організації Американських Держав, то в загальному розцінюючи — непогоджування відносно мирових пропозицій у Нікараґуа висувають в однаковій мірі сандіністи, що їх очолює Ортеґа, який нахабно запитує: „Які, мовляв реформи слід провести відносно евентуального припинення військових операцій, коли у Нікараґуа, ми повністю практикуємо демократію?"

З другого боку, представники „контрас", які саме тепер перебувають у Вашінґтоні, заявили на останній своїй пресовій конференції, що вони ніколи не погодяться на пропозиції замирення в їхній країні, якщо не братимуть повної і активної участи. Особливо, — заявляють провідники „контрас", — після останніх наших успіхів, у яких нам вдалося збити 11 гелікоптерів, а втому дві „совєтські важко озброєні кобри", знищити три танки, на під'їздних головних сандіністських дорогах, підірвати заложеними мінами чотири танки і вісім озброєних піхотинських транспортерів сандіністів, а за останні два місяці вбити понад 250 комуністичних наємників і поранити теж біля 200... Завдяки електронічному першорядному вивінуванню, ми маємо тепер прекрасно зорганізовану зв'язкову і розвідчу служби, а наші, хоч і невеликі перші парашутні патрулі, створили небувалий досі хаос у військових плянуваннях Ортеґи.

Володимир Сушко

Злодії ікон

У зв'язку зі статтею В. Борецького „Ще про церкви Лемківщини" („Свобода" з 6-го серпня ц.р.) варто нагадати про ще один рід руйнування наших церков у повоєнній Людовій Польщі — а це була (і напевно ще є і сьогодні) грабіж церковних мистецьких вартостей в цілі перепродування їх збирачам мистецтва. Цей грабіж, звичайно, відбувався у брутальний спосіб, при чому розбивано двері, ламано рами чи стіни іконостасу і тим подібне.

Цим грабежем займалися групи злодіїв-спекулянтів, які довгими роками по війні нелегально нишпорили не лише по Лемківщині, але і на теренах Перемищини, Любачівщини й інших, з яких вигнано наших людей, і грабували з опустілих сільських церков і придорожних каплиць ікони й інші цінні мистецькі, не раз дуже старовинні речі.

Вони розїздили автами сотні миль, перевіривши наперед терен, де ще стояли опустілі церкви. Награбовані речі вони опісля продавали зі зиском різним приватним любителям мистецтва або державним антикварним крамницям таким як „Деса" чи „Верітас". Багато з тих речей відразу попадало на Захід до Европи чи Америки де, вони всі знали, що існує великий попит на експонати „примітивного" мистецтва.

Голос протесту проти такого грабування наших старовинних ікон й інших ще уцілілих церковних мистецьких речей підносив не раз і не два на сторінках польської преси Адам Тенета, один з діячів польської культури. І хоча для нього — це все є унікальні твори польського народного мистецтва, які, як він каже, не можна позволити, щоб згинули безповоротно (диви: його стаття п.н. „Сьвєнці, мадонни і злодзеє", „Дзєннік Польскі", ч. 187. 8-9 VIII 1965), то все таки його інформації є цінним причинком до сумної історії наших церков під Польщею. Тому добре зробила Фундація Дослідження Лемківщини, передрукувавши в оригіналі його статті у четвертому томі Анналів Лемківщини, який вона видала в Ню Йорку в 1984 році.

У статті, що її Адам Тенета так і назвав „Злодії Ікон" („Дзєннік Польскі". ч. 302 20-21 XII 1970) він наводить цікавіші факти з історії грабежів, зібраних міліцією чи в судових актах. Ось деякі з них: у 1950 році дві студентки з Кракова вкрали три ікони з церкви в Устяновій. Одна з тих ікон була з дати 1830 року і її вартість була оцінена на 7,000 польських злотих. Три роки пізніше в половині 1965 року група краківських студентів вламалася до церкви в Ковалівці на Любачівщині і забрала різьбу й ікони вартости 25,000 злотих. Ця сама група вкрала теж на терені Томашова п'ять ікон вартости 12,000 злотих. Вони пограбували церкви в Смільнику, Мичкові і Райському. Інша знову група пограбувала церкви в Лип'ї і Бжезаві (Березові?) на суму 16,000 злотих. Ще інша група, тим разом із Ряшева, рівно ж пограбувала багато українських церков. Вартість награбованих речей оцінили на приблизно 200,000 злотих. Між тими речами була ікона із Вільки на Любачівщині, яка походила з X століття і представляла „В'їзд до Єрусалиму". Її вартість оцінили на 55,000 злотих. І так було без кінця...

Адам Тенета закінчує свою статтю докором до відділу культури, що цей незадовільно виконує свою працю охорони пам'яткових мистецьких об'єктів.

Сумна, дійсно дуже сумна, доля постигла наші церкви під Польщею. Із 374 дерев'яних церков на Лемківщині, з яких майже 50 відсотків із XVI-XVIII століть, в 1970 році залишилося лише 191. Стан однієї третини — фатальний. Опустілі, вони шепотять з бескидським вітром скаргу про свою і їхніх людей кривду. Але чи чує її світ?

Тому так важливо відновувати і задокументовувати всю кривду, що постигла наші рідні землі. Чужий за нас цього не зробить.

ЗАЯВА УЧАСНИКІВ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОЗАХИСНОГО РУХУ

I.

У СССР відбуваються зміни, спрямовані на те, щоб вивести державу зі стану загнивання і зростаючої кризи — політичної, економічної, духовної.

Ми вітаємо такі зміни, які можуть привести до лібералізації совєтського суспільства:

- боротьба з корупцією і свавілля незалежної від населення бюрократії;
- зростання інформативности совєтської преси у зв'язку з розширенням сфери тем, дозволених для публічного обговорення;
- певні зміни в законодавчій системі, які бодай малою мірою ставлять права громадян під захист закону від сваволі міліції і бюрократії та захищають особисту ініціятиву громадян у економічній і інших сферах життя
- певні кроки нинішнього уряду на шляху відмови від брежнєвської експансії;
- певне пом'якшення беззастережно русифікаційної брежнєвської політики і кілька інших змін.

Одначе, зміни у внутрішній і зовнішній політиці нинішнього керівництва викликають серйозні застереження, можуть загальмувати перебудову, а то й призвести до протилежних очікуваним наслідків.

Так звана гласність оминає такі болючі сфери, як сваволя і беззаконня КҐБ, пов'язаного з системою політичного ҐУЛаґ-у, великодержавно-шовіністична імперська політика (внутрішня й зовнішня), необмежена монополія партії у сфері ідеології тощо. Такі теми, як „Західні країни й „СРСР", „Ізраїль", „Війни в Афганістані, Нікараґуа, Анґолі", „Правозахисні рухи в СРСР", „Українська Католицька Церква" і ряд інших тем, зокрема, пов'язаних з національними і релігійними проблемами, не тільки залишилися „білими плямами" „гласности", а й стали сферами посиленої дезінформації, аґресивно-гістеричної наклепницької пропаґанди.

Ми вважаємо, що Ґорбачовська мирна ініціятива не принесе жодних суттєвих позитивних наслідків в умовах

1) продовження війни в Афганістані;
2) нарощування антизахідньої пропаґанди;
3) продовження так званого військово-патріотичного, тобто мілітаристсько-шовіністичного виховання
4) переслідування незалежного від держави пацифістського руху;
5) мілітаристської структури совєтської економіки.

„Гласність", за спиною якої стоїть могутній репресивний апарат КҐБ та система ҐУЛаґ-у, приречена на перехід від однієї до іншої форми державно-громадського взаємообману. А перебудова в умовах такої „гласности" призведе до нової фази застою країни, попри тимчасове поліпшення в тих чи інших галузях економіки.

Ми усвідомляємо, що очікувати швидкої зміни найбільш суттєвих аспектів політики нереалістично, як нереалістична вимога швидкого виходу з економічно-політично-духовної кризи, що наростала протягом 70 років панування режиму. Та є ряд проблем, без швидкого розв'язання яких „сили загнивання" неминуче опанують „перебудову", загальмують її і навіть обернуть на катастрофу, як це сталося в Чорнобилі.

„Гласність" для російських шовіністичних груп типу товариства „Память", коли для демократичної частини суспільства, особливо для демократичних сил неросійських народів, „гласність" істотно обмежена, а то й заборонена, — уможливить перемогу в СССР зароджених у брежнєвські часи тенденцій націонал-большевицького, фашистського типу.

Ми підтримуємо „Звернення християн Росії до Патріарха Пімена" з 23-го травня 1987 року, яке домагається від Московської патріярхії і через неї від совєтського уряду зміни взаємовідносин між Російською Православною Церквою і атеїстичною владою, тобто дотримання міжнародних угод про свободу віросповідання. Але без свободи інших Церков, конфесій, вірувань, збільшення свободи для Московської Патріярхії неминуче призведе до посилення політики русифікації і великодержавного шовінізму, — політики, в якій Московській Патріярхії буде надано функції додаткового репресивного механізму держави щодо інших церков і конфесій.

Закінчення буде.

КОЛИШНІЙ ГОЛОВА Жидівської оборонної ліґи і два співробітники, призналися у Ню Йорку в четвер, 13-го серпня ц. р., що вони брали участь в серії „терористичних бомбардувань" в околицях Ню Йорку від 1984 року, включно з підкладанням вогневої бомби минулого жовтня у Ейвері Фішер Голл в Лінкольн Центрі. Ця подія трапилася в день, коли мав відбутися виступ Московської симфонічної орхестри.

ЛЕЙБОРИСТСЬКА ПАРТІЯ Нової Зеляндії дістала у виборах до парляменту, що відбулися в суботу, 15-го серпня, 56 місць з 97, і її лідер Дейвид Ленг знову стане прем'єр-міністром. Вперше за післявоєнні роки прем'єр-лейборист залишиться на своєму пості на другу каденцію. Національна партія дістала всі решта місць (41). Демократична партія, яка мала два депутатські місця, після цих виборів у парляменті представлена не буде. Таким чином більшість виборців Нової Зеляндії погодилися з політикою Д. Ленг, зв'язаною з перетворенням Нової Зеляндії в „безнуклеарну зону" і з виходом її з АНЗЮСу- оборонного союзу Австралії, Нової Зеляндії і З'єднаних Стейтів Америки.

Василь Верига

ЗВІТ КОМІСІЇ ДЕШЕНА

II.

Крім загальних обвинувачень, жиди подавали навввипередки конкретні листи осіб обвинувачених у воєнних злочинах. Йосиф Ріваш, якого адвокат Ботюк при перехресному допиті зідентифікував як колишнього старшину КҐБ, а може і СМЕРШ-у, подав 707 імен, Документальний Центр Візенталя у Відні — 219 імен, Канадський жидівський конґрес (проф. Ирвін Котлер) — 209, С. Літтман — 171, Б'най Б'рит (адвокат Дейвид Матас) — 100 імен, канадське міністерство справедливости — 81, Центр Візенталя у Лос Анджелесі — 63, Товариство канадський голокост — 54, ізраїльська поліція — 54, Жидівська федерація північного Ню Джерзі — 49, Совєтський Союз — 43 та Єфраїм Зурофф — 29. Разом — 1,779 імен. На багатьох листах повторювалися ті самі імена й Комісія Дешена звела їх до одної т. зв. мастер листи разом 774 особи. Крім того, Комісія Дешена оголосила у 110 різних часописах, англомовних, франкомовних та в деяких етнічних, щоб їхні читачі зголошували осіб запідозрених у воєнних злочинах. Але відгук на це оголошення був дуже слабий, бо, як видно, тільки жиди користуються чудовою пам'яттю й можуть розпізнати людей навіть після 40 років.

Ці листи покривали терени Східньої Европи, а саме Естонію, Латвію, Литву, Польщу, Румунію і Югославію, а також організації Глінкова Ґарда, Українську Поліцію, Українські Шуцманшафти, німецькі „Айнзацґрупи", концентраційні табори СС. Цікаве при цьому завважити, що серед них немає ані польської поліції, кримінальної поліції, яка в основному складалася з поляків та польських фолькдойчів, як також залізничної поліції, які добре давалися в знаки українцям. Так само немає згадки про РОА.

Окрему групу серед цих обвинувачень становила дивізія „Галичина". Тут також цікаво завважити те, що коли маленька Латвія мала дві дивізії, Естонія одну дивізію так само як і українці, а крім того мали свої військові частини литовці та білоруси, про них тільки тут та не там були згадки, але вони ніколи не були об'єктом таких нападів як дивізія „Галичина". Коли ж ми візьмемо до уваги, що в той час повелася шалена кампанія проти Дивізії і в Україні, про що доносили „Вісті з України", тоді матимемо прекрасний приклад координації дії, там — совєтського уряду, а тут — жидів, щоб дискредитувати політичну діяльність української спільноти в Канаді на користь поневоленого українського народу, в яку поважний вклад дають колишні вояки української дивізії „Галичина".

Перед Комісією Дешена стояло нелегке завдання — перевірити обвинувачення кожної особи на списку. Тому що це все мало відношення до часів німецької окупації Східньої Европи, Комісія користала з послуг канадських і німецьких джерел інформації. З канадських вона діставала інформації з міністерства праці й іміґрації, з державного секретаріяту, який надавав громадянство, міністерства закордонних справ, яке видає пашпорти. В Німеччині Комісія зверталася до Берлінського документального центру, в якому знаходиться близько 30 мільйонів документів, а між ними інформації про поодиноких членів військових формацій СС; Центральне бюро крайової справедливости для перевірки націонал-соціялістичних злочинів у Людвіґсбурґу; Дойче мілітердінстамт (Бюро німецької військової обслуги в Берліні), завданням якого було збирати інформації про ранених, пропавших, полонених тощо, Берлінське бюро інформації про хворих і вкінці Центральне інформаційне бюро федеральних архівів в Аахен-Корнельмюнстер, основним завданням якого є збирати інформацію про військову службу, включно з цивільним персоналом на військовій роботі.

Крім того Комісія переслухувала заінтересовані сторони, бо як на практиці виявилося, перед Комісією ставали тільки жиди й українці і це право дістали від судді Дешена Жидівський канадський конґрес, що його заступав правник проф. Ірвін Котлер та Б'наї Б'рит, що її заступав адвокат Дейвид Матас. Від українців дістали право заступства Комісія громадянських прав, Комітет Українців Канади на чолі з адвокатом Іваном Григоровичем та правним заступником, відомим у Канаді адвокатом Іваном Сопінкою. З уваги на те, що дивізія „Галичина" була основним об'єктом жидівських нападів, суддя Дешен признав окреме право заступництва („стендінґ") Комісії Братства кол. Вояків I-ої УД УНА, яка існувала ще від 1980 року, тобто від перших нападів на Дивізію Соль Літтмана у „Торонто Стар", а також польських нападів у тижневику „Звйонзковєц". До цієї комісії входили д-р Остап Сокольський, Андрій Коморовський та Василь Верига. Правним дорадником завжди був Ярослав Р. Ботюк, а пізніше він заступав Братство і перед Комісією Дешена.

Переслухування Комісії відбувалися в Оттаві, Монтреалі, Торонто й Вінніпезі. На цих сесіях, як і у зв'язку з ними, у пресі, радіо і телевізії сипалися обвинувачення на українців, а часом і на балтійців у різних злочинах. Тут варто підкреслити, що на переслуханнях Комісії Дешена, жидівські правні заступники, Ірвін Котлер та Дейвид Матас, мали коло себе штаб дорадників, інших адвокатів, які слідкували за всім, робили записки й підсували різні правні арґументи. На жаль, українські правні заступники так І. Сопінка як і Я. Ботюк не мали нікого бо наші крайські адвокати не виявили великого заінтересування обороною доброго імени українця. Зате не бракувало критиків, які по всьому дораджували, як треба було говорити чи які питання ставити. І це треба назвати сумним явищем.

Перевіривши всі обвинувачення так само як і оборонні матеріяли, Комісія Дешена ствердила, що обвинувачення нерідко доходили до абсурду. Наприклад, одну пару зголосили як можливих воєнних злочинців, бо ці люди мали німецьке прізвище, жили на відлюдді під охороною двох чорних псів і мали на продаж старі европейські меблі. Знову ж Канадський жидівський Конґрес зробив донос на одну особу (справа ч. 171), на базі Документаційного Центру Візенталя у Відні, що та особа є воєнним злочинцем, а крім того ще й служила у Дивізії „Галичина". Комісія, розглянувши всі обвинувачення як також дані з міністерства внутрішніх справ та міністерства закордонних справ ствердила, що дана особа у жодному випадку не могла поповнити тих воєнних злочинів, бо мала заледве п'ять чи шість років під кінець війни. Ми можемо додати, що та особа не могла бути також і членом дивізії „Галичина", бо в Дивізії дитячих садків не було.

Переглянувши списки, що залишилися на головній листі і звіривши їх із документацією, отриманою з різних установ та інституцій, комісія ствердила, що кількість запідозрених у воєнних злочинах у Канаді, жахливо перебільшені й остаточно закінчилось на тому, що всіх осіб, яких обвинувачення вимагали докладнішої перевірки було 774. До цього дійшла ще одна листа „Аддендум", на якій є 71 прізвище. Разом 883 особи.

(Продовження буде)

8-ИЙ БІБЛІОГРАФІЧНИЙ КОНКУРС УНІГУ

ЗМАГАННЯ ЗА НАГОРОДУ ЦЕНКІВ

Комісія Бібліографічного Конкурсу при УНІГУ, конкурсу, що його фундаторами стали бл. п. Володимира та д-р Микола Ценко з Філядельфії, проголошує на академічний рік 1987-88 8-ий Конкурс на праці з української бібліографії і книгознавства. Готові, але ще ніде недруковані бібліографічні праці на довільну тему з українознавства належить надіслати у чотирьох примірниках, під власним прізвищем, найпізніше до 1-го березня 1988 року. Конкурсова комісія розгляне надіслані матеріяли і найкращій із праць, що вноситиме серйозний новий вклад в українську бібліографію і книгознавство, приділить Нагороду Ценків в сумі 1,000 дол.

Критеріями оцінки будуть: 1). актуальність і свіжість теми, 2). організація матеріялу та якість виконання, 3). якість і характер вкладу, що його дана праця вносить в ділянку української бібліографії або книгознавства.

Проголошення висліду конкурсу відбудеться найпізніше в червні 1988 року в Гарвардському університеті.

Всіх зацікавлених запрошуємо взяти участь у конкурсі. Виконання праць може бути українською або англійською мовами, але тематика обмежена до проблем пов'язаних з українознавством. Це можуть бути праці довідкового типу (нап., бібліографічні покажчики творчости якогось автора, бібліографічні покажчики змісту якогось журналу чи серії видань, анотовані тематичні покажчики якогось предмету), бібліографічні есеї аналітичного чи описового типу, або більш загальні праці, в яких українська рукописна чи друкована книга, як культурне явище, є центром уваги і розгляду.

Комісія бібліографічного конкурсу застерігає за собою право, у вийняткових випадках, залежно від якости надісланих матеріялів, розділити визначену суму на дві чи три нагороди замість одної, а то й не приділити жадної, перенісши визначену суму до наступного академічного року.

Праці належить надсилати реєстрованою поштою (Registered mail) на адресу: Cenko Prize in Ukrainian Bibliography, Harvard Ukrainian Research Institute, 1581-1583 Massachusetts Ave., Cambridge, Mass. 02138.

Друковані праці та праці отримані після 1-го березня 1988 року не будуть взяті до уваги.

Комісія бібліографічного конкурсу УНІГУ: Марта Тарнавська (Пенсильванійський університет), голова, Осип Данко (Єйлський університет), Едвард Касинець (Нюйоркська публічна бібліотека), члени.

ЗАКЛИК

У СПРАВІ ДОКУМЕНТАЦІЇ ТИСЯЧОЛІТТЯ

Чим більше ми наближаємося до дати святкувань Тисячоліття Хрищення Руси-України, тим частіше появляються у пресі, журналах і книжками матеріяли, пов'язані з цим унікальним ювілеєм. На прохання Владики Михаїла Гринчишина я погодився бути офіційним архіварем і бібліографом Тисячоліття і дотепер призбирав багато даних про нього, завів відповідну картотеку тощо. На жаль, багато видавництв не відгукнулися на заклик і пригадки Владики у пресі і на мою статтю-пригадку у „Свободі". В результаті, я до сьогодні не одержав ні одного числа „Патріярхату", „Вістей з Риму", „Українського Православного Слова" та інших почитних видань, що, очевидно, утруднює мою і так нелегку працю і не дозволить мені довести її до кінця так, як хотілось би. Тому останній раз прошу наші видавництва, світські й церковні усіх деномінацій, пересилати мені свої публікації на адресу: Dr. Joseph V. Krawczeniuk, 545 South Franklin St., Wilkes-Barre, Pa. 128702.

Загальні збори ОУКО

Загальні збори Осередку Української Культури й Освіти (ОУКО) у Вінніпеґу відбулися 17-го червня ц.р. Не зважаючи на гарячу погоду, на Збори прибуло кілька десятків членів ОУКО. Зборами проводив проф. О. Герус — голова і А. Вах — секретарка.

Після прийняття порядку нарад і вшанування мовчанкою померлих членів, були звіти: Іванна Левандовська, президент ОУКО, зазначила, що в діловому 1986-1987 році дирекція Осередку зарядила збірку на ліквідацію морґеджу та займалася студійними плянами над розбудовою Осередку.

С. Качор, екзекутивний директор, згадала, що звіт з діяльности ОУКО за діловий рік був висланий перед зборами всім членам Осередку. У звіті зазначено, що діяльність Осередку проявилася в таких ділянках: розвиток програм, упорядкування і збагачення колекцій, плянувальна студія розбудови та сплачення морґеджу на будинку Осередку.

Програмова діяльність включала виставки мистецької ґалерії, лекції про писанку, години української казки і леґенд для шкільної молоді та програми про різдвяні традиції, страви та про петриківські розписи.

Проведено документацію набутих матеріялів для колекції архіву, бібліотеки і музею Осередку.

Завдяки допомозі від державних музеїв Канади і провінції Манітоби, Осередок найняв фірму консультантів для плянувальної студії відносно його розбудови. Комітет розбудови Осередку одержав звіт консультантів фірми і на підставі поданих рекомендацій виготовлятиме плян дальшої дії.

Ощадно-кредитова спілка „Карпатія", в якій морґедж ОУКО становив 50,000 дол., погодилася подарувати Осередкові 25,000 дол. під умовою, що Осередок збере другу половину 25,000 дол від членства. Цю суму одержано від членів і добродіїв Осередку.

До успіху діяльности Осередку у великій мірі причинилися добровільні працівники, особливо при розпродажі льотерійних квитків на авто і в комітеті крамнички.

Після звітів були запитання і коротка дискусія.

Про стан Фундації Осередку звітував її голова В. Климків. Фундація добігає 400,000 дол. Повільний ріст треба віднести на замале розголошення. В останньому часі заанґажовано особу, яка має дбати про розвиток прибутків для фундації й Осередку. Відсотки з фундації призначені на діяльність ОУКО.

За Контрольну Комісію звітував Н. Будик, пропонуючи уділення абсолюторії уступаючій управі Осередку. Збори прийняли цей внесок одноголосно.

Від номінаційної комісії звітувала Марта Баняс і представила список намічених осіб до дирекції і контрольної комісії.

Загальні Збори ухвалили підвишку вкладок, а саме: індивідуальні членські внески 20 дол.; для студентів і сеньйорів — 10 дол.; для родин 30 дол., для молоді 5 дол., для подружжя сеньйорів 15 дол.; для громадських організацій 30 дол.

У категорії жертводавців: 100-199 дол. — спомагаючі члени; члени-фундатори — 200-499; члени добродії — 500-999; і меценати 1,000 і більше долярів.

Президент І. Левандовська подякувала присутнім за довір'я і просила всіх про дальшу підтримку для успішної діяльности Осередку

(ядн)

Відбулася...

(Закінчення зі стор. 1)

наукові твори, присвячені різним ділянкам українознавства, а також про англомовні переклади фундаментальних творів українознавства. Отже треба обговорити певний пріоритет в науково-видавничій діяльності. І тут Наукова Рада може служити тим „круглим столом" для обговорення важливих питань української наукової політики на Заході. Доповідач вірить, що при спільній співпраці і вирозумінні українських наукових установ і науковців — можна зреалізувати цілий ряд наукових проєктів. І це буде тривалим відзначенням 1000-ліття християнської України.

Після доповіді вив'язалалися широка дискусія, в якій брали участь представники різних поколінь українських учених з Европи, Канади і ЗСА, а також деякі представники громадянства. У сесії також брали активну участь два інші члени Наукової Ради СКВУ, її перший голова проф. Ярослав Падох, теперішній голова НТШ і проф. Дмитро Штогрин, голова Української науково-дослідчої програми при Іллинойському університеті, яка влаштовує щорічні наукові конференції.

Голова НТШ в дискусії обширно вияснив причини чому його установа не може видати англомовного перекладу „Історії України-Руси". Доповідач і дискутанти погоджувалися, що існує потреба тісної співпраці між українськими науковими установами і науковцями. У цьому аспекті діяльність Наукової Ради, як світової надбудови українських наукових установ, є вийнятково важлива. Слід згадати, що учасниками сесії Наукової Ради було понад сто людей, а також, що це була вже друга з черги конференція Наукової Ради СКВУ в Іллинойському університеті, що пройшла вийнятково успішно, що дальше скріпило співпрацю Наукової Ради СКВУ з Українською науково-дослідчою програмою при Іллинойському університеті.

У листопаді 1988 року під час конґресу СКВУ в Торонто, Наукова Рада організує український науковий з'їзд для обговорення важливих питань українознавчної наукової діяльности.

Заява...

(Закінчення зі ст. 2)

Участь Московської Патріярхії у цькуванні катакомбної Української Церкви, співучасть у пропаґандивних псевдопацифістських державних акціях за кордоном свідчить, що однобічне поліпшення становища домінуючої Російської Церкви неминуче обернеться новими формами моральної деґрадації цієї Церкви і ще більшою загрозою для інших Церков і конфесій.

Тому, підтримуючи „Звернення християн Росії", ми додаємо такі вимоги:

а) свобода віросповідання і відокремлення Церкви від держави для всіх конфесій;

б) леґалізація заборонених атеїстичною владою Української Католицької та Української Автокефальної Православної Церков;

в) припинення переслідувань щодо Литовської Католицької Церкви, Церков Євангельських Християн-баптистів, Церков п'ятидесятників, адвентистів та інших християнських і нехристиянських конфесій

г) свобода Богослужень для всіх конфесій рідною мовою;

Ці вимоги особливо актуальні нині, напередодні ювілею Тисячоліття хрищення Київської Русі.

Переслідування неросійських Церков нерозривно пов'язане зі загальним придушуванням національних культур. Для неросійських народів — це насамперед русифікація та провінціялізація культури. Навіть офіційні представники письменників та вчителів на Україні і в Білорусії змушені нині виступити з вимогами конституційного захисту в сфері мовної політики, яка в добу брежнєвського загнивання набрала агресивно-шовіністичного характеру лінґвіциду.

Ми закликаємо російських правозахисників і російських офіційних „лібералів" підтримати бодай ті половинчасті, нерішучі вимоги українського і білоруського культурницького естаблішменту щодо зміни державної мовної політики.

Загрозі національ-большевизму і фашизму може протистояти спільна боротьба всіх націй СССР за політичні і духовні права, взаємопідтримка демократичних сил різних націй.

Ми підтримуємо тезу, що без свободи і забезпечення прав людини не може бути ні діялогу між державами, ні миру на землі. Ми закликаємо домагатися негайного і безумовного звільнення усіх в'язнів сумління. Нагальною потребою є звільнення, зокрема, політв'язнів таборів особливого режиму, яким загрожує смерть в ув'язненні. Боротьба за звільнення в'язнів табору ВС-389/36 — мусить бути в центрі уваги правозахисного руху.

Слід зауважити, що звільнення з ув'язнення та поліпшення умов еміґрації найменше заторкнули найчисельнішу групу жертв ҐУЛаґ-у учасників національних рухів неросійських народів та релігійних рухів цих народів. Ми підтримуємо боротьбу жидів за право виїзду з СССР, але вважаємо, що боротьбу за право на еміґрацію слід поширити на людей усіх національностей Совєтського Союзу.

Ми підкреслюємо, що жидівська проблема в СССР має свою специфіку. Це насамперед антисемітська пропаґанда і практика. Демократичні сили мусять виступити проти антисемітської політики, яка спричиняє зростання фашистських тенденцій у СССР. Але загроза націонал-большевизму не обмежується антисемітизмом. Антиукраїнська пропаґанда в країні і за її межами нарощування паралельно до антисемітизму і спрямована на посилення взаємошовінізму різних народів. Демократичні сили країни й еміґрації мусять протиставитися цій імперській політиці нацьковування одного народу на інший.

Для нас, українців, принципово важливою залишається проблема депортованих народів, насамперед кримськотатарського. Кримські татари мусять мати право повернутися до Криму як громадяни Кримськотатарської автономної республіки.

Ми підтримуємо вимоги московських правозахисників про звільнення всіх інакодумців, але хотіли б підкреслити, що найбільш пекучою і нагальною є проблема звільнення політв'язнів із психотюрем та скасування самої системи психотерору, системи, спрямованої на знищення людської душі.

Доля переслідуваних з політичних, національних та релігійних мотивів — суттєвий, але не єдиний критерій перебудови.

Для України і Білорусії, та й взагалі для СССР пекучою лишається Чорнобильська трагедія. Хоча дезінформація навколо Чорнобиля дещо зменшилася, але не зникла, і це загрожує новими катастрофами. Спроби місцевих чи центральних властей применшити наслідки катастрофи, будь-яка дезінформація щодо катастрофи та її наслідків, заборона користуватися лічильниками Ґейґера та іншими приладами для вимірювання радіяції є злочином проти люства.

Одна з причин того, що катастрофа сталася саме на Україні, пов'язана з фальшивим міжнародним статусом УССР. Україна, формальний член ООН, досі не має безпосереднього дипломатичного (політичного, економічного, культурного, інформаційного) зв'язку з державами західнього світу — ні посольств, ні навіть консульств. Американське консульство в Києві досі не може ефективно працювати через низку причин. Відсутність західніх посольств і консульств шкодить інтересам як України, так і західніх держав.

Проблема безпосередніх контактів Заходу з республіками — частина ширшої проблеми сучасної фази детанту. Якщо Захід повторить помилки детанту брежнєвського часу — прийме совєтську інтерпретацію детанту, погодиться на відокремлення „кошиків", прийме фактичну нерівність сторін у детанті — тоді новий детант спричинить нову Афганську війну. Лише тверда послідовна позиція країн Заходу щодо роззброєння і додержання Гельсінкських угод у галузі прав людини сприятиме демократичному розвиткові Ґорбачовських реформ. І навпаки, опортунізм у питаннях роззброєння та поваги до прав людини сприятиме еволюції совєтського режиму в бік експансії, шовінізму й антидемократії.

Леонід Плющ
Надія Світлична
Раїса Мороз

Повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що 25-го липня 1987 р. відійшла у Вічність в Дітройті, Миш.

бл. п.

МАРТА ТАРНАВСЬКА

з дому КОЛТУНЮК

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

в середу, 2-го вересня 1987 р. о год. 9-ій ранку

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в українській католицькій церкві св. Арх. Михаїла

1013 Фокс Чейз Рд., Дженкінтавн-Філядельфія, Па.

Про участь і молитви просить

ЛІДІЯ ДЯЧЕНКО — сестра з родиною

В Нюарку відзначили уродини Патріярха

Заходами управи окружного відділу Українського Патріярхального Товариства з осідком у Нюарку, Н. Дж., і за підтримкою о. Михайла Кучмяка, пароха місцевої Церкви св. Івана Хрестителя, в неділю, 28-го червня ц.р., відзначено 74-ті уродини Блаженнішого Патріярха, Глави Української Помісної Католицької Церкви Мирослава Івана Любачівського. Архиєрейську св. Літургію в намірені Ювілята відправив Владика Михайло з Парижу у співслужінні з о. парохом Михайлом Кучмяком і о. Євгеном Камінським з Едмонтону. У проповіді Владика Михайло, між іншим, сказав, що „ми молимося за здоров'я Блаженнішого Глави нашої Української Католицької Церкви і всі разом просимо Всемогучого Бога, щоб Він допоміг йому дальше щасливо вести нашу Церкву, зокрема в її тисячоліття". Після св. Літургії Владика закликав вірних до звеличення Блаженнішого Мирослава Івана відспіванням „Многая літа", яке спочатку співали теж для Глави Вселенської Церкви святішого Отця Папи Івана Павла II.

Після відправи о год. 12.30 по полудні близько сотні вірних зійшли на долину, до церковної залі, на звяточні сходини, присвячені Блаженнішому Патріярхові, щоб в цей спосіб публічно заманіфестувати свою подяку і вдячність за труди і його працю для Української Церкви і народу, спрямовані на закінчення задумів його великих попередників — Слуги Божого Митрополита Андрея і Ісповідника Христової віри Блаженнішого Патріярха Йосифа.

Святочні сходини відкрила імпрезова референтка Іванна Кононів, а о. парох М. Кучмяк на її прохання провів молитву, інтонуючи „Многая літа" для Блаженнішого Мирослава Івана. Опісля Василь Пасічняк, голова Патріярхального Товариства в окрузі Нюарк (він теж є організатор крайового Українського Патріярхального Товариства в З'єднаних Стейтах Америки) мав доповідь п. н. „Блаженніший Патріярх Мирослав Іван на шляху його великих попередників".

На вступі прелеґент вказав на конечну потребу загальної пошани суспільства до своїх провідників, бо нарід, який не шанує, не респектує своїх начальних людей, „не видить їх", не йде за ними, не цікавиться їхніми ділами, стає згодом об'єктом чужих настанов. Пригадуючи присутнім часто повторювану думку Патріярха Йосифа „Я буду таким Патріярхом, яким народом ви будете", доповідач підкреслив, що саме задля цієї мудрої думки він заініціював цю першу імпрезу для вшанування найвищого духовного авторитету українців католиків — Блаженнішого Патріярха Мирослава Івана, використовуючи для цього його уродини. Авторитет Патріярха дуже потрібний нашій Церкві для збереження її існування, для оборони проти обмосковлення. Нам треба слухати Патріярха Мирослава, його тверджень, що найважнішою справою для нас є справа єдности наших церковних епархій у вільному світі із нашою матірною Церквою в Україні, що Патріярхат нашої Церкви, це справа, яка зобов'язує всіх вірних нашої Церкви, що українці повинні розбудовувати свій світовий духово-культурно-релігійний Центр у Римі, жертвуючи на його Український Католицький Університет, його бібліотеку і музей.

Прелеґент Василь Пасічняк на основі дослідних матеріялів і журналів „Вісті з Риму", „Патріярхат", „Церковний Вісник" та особистих інформацій подав важні думки-твердження Блаженнішого Патріярха Мирослава Івана із його публічних виступів, проповідей, закликів і звернень до своїх вірних, з яких ясно і чітко вилонюється його духова сильветка, як вірного послідовника Патріярха Йосифа, послідовника Митрополита Андрея. Він продовжує їх славну традицію. Лише заздрісні і еґоцентричні всезнайки та непоінформовані цього не визнають, бо це ті самі, що й Патріярха Йосифа не зуміли визнати. Але Блаженніший Патріярх Мирослав Іван і далі працює над утвердженням живої синодальної патріярхальної структури своєї Церкви, вірить у поміч своїх єпископів у цьому історичному ділі для збереження єдности Української Католицької Церкви в цілому світі, на прю противним заходам патріярхії Російської Православної Церкви, чого дехто з малих людей, але з великими претенсіями, не розуміє, що політика ніколи не оминала Церкви і грішні люди не годні розмежувати „кисареве" від „Божого".

Після доповіді люди розмовляли про неї з прелеґентом, вказували на потребу подібних інформаційних сходин для скріплення духового зв'язку мирян із своїм Патріярхом Мирославом Іваном. Сходини закінчено молитвою, проведеною о. парохом М. Кучмяком. Опісля учасники імпрези складали свої дарунки для Ювілята з приводу його уродин, які в сумі 535 долярів голова Патріярхального Товариства В. Пасічняк із відповідним супровідним письмом і листою дарувальників вислав Блаженнішому Патріярхові. У відповідь Блаженніший прислав на руки В. Пасічняка грамоту-подяку за пожертву, яку Патріярх-ювілят передав на будову бібліотеки Українського Католицького Університету св. Климента Папи в Римі.

Василь Пасічняк

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції „Свободи" разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 10-го серпня 1987 р. упокоїлася в Бозі на 83-му році життя

наша Найдорожча

МАМА, БАБУСЯ І ПРАБАБУСЯ

бл. п.

АННА БОГАЧЕВСЬКА

з ГРИНЮХІВ

ПАРАСТАС буде відправлений в п'ятницю, 21-го серпня 1987 р. о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні Насевичів, 109 East Tabor Rd., Philadelphia, Pa.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 22-го серпня 1987 року о год. 10-ій ранку від похоронного заведення до церкви св. Анни у Warrington, Pa., а відтак на український католицький цвинтар Пречистої Діви Марії у Fox Chase, Pa.

У глибокому смутку:

дочка — ОЛЕНА ПРАСІЦЬКА з мужем АНАТОЛЕМ
внуки —
ОЛЕГ ПРАСІЦЬКИЙ
ОЛЕНА ГРИЦІВ з мужем РОМАНОМ
правнук — ДМИТРІЙ АНДРІЙ
та близька і дальша Родина в Україні і на еміґрації

Парафія в Пармі відзначає храмове свято і нагороджує стипендіями

У неділю, 26-го липня ц.р., парафіяни української православної Катедри св. Володимира в Пармі, Огайо, відзначили пам'ять свого патрона урочистою Службою Божою, яку відправив отець протопресвітер Степан Ганкевич, декан огайського деканату, в сослуженні отців Івана Наконечного і Михайла Михайлюка.

Проповіди в українській і англійській мовах були присвячені життю і діяльності Князя Володимира і близькому Тисячоліттю Хрищення Руси-України. Під час Святої Літургії дуже гарно співав Катедральний хор під керівництвом Олега Махлая.

Після Богослуження понад 300 парафіян прийшло до парафіяльної залі на бенкет з нагоди храмового свята. Отець С. Ганкевич відчитав молитву і побажав доброго здоров'я отцям і парафіянам. Тостмайстром на обіді був голова парафіяльної ради Василь Котелевець. Урочистим моментом на обіді була нагорода заслуженим випускникам середніх шкіл, членам парафії. Голова братства св. Володимира, яке спонзорує річні нагороди, Омелян Павлишин вручив чеки в сумі 1,000 дол. для кожного з трьох відзначених: Ларисн Павук, яка є головою молодшого відділу Української Ліги Молоді, Андрієві Сидорові, членові вівтарних хлопців, і Олегові Махлаєві, дириґентові хору.

Зліва: о. І. Наконечний, О. Махлай, Л. Павук, А. Сайдер, О. Павлишин, о. протоієрей С. Ганкевич.

Кожний нагороджений висловив подяку братству за щиру винагороду, для здобуття дальшої освіти.

Протягом попередніх років братство вже видало понад 23.000 дол. для стипендій парафіяльної молоді. Привітання були від священиків, як також і молоді Л. Павук, Лізи Кокі від УПЛ і П. Павука від вівтарних хлопців. Обидві ці молодечі групи склали пожертви на проєкт Тисячоліття Хрищення України, який буде виготовлений з величавої мозаїки і поставлений при вході до катедри.

Обід закінчено молитвою яку відмовив о. М. Михайлюк.

Марія Адамович